

Informácia o výsledkoch kontroly zákazu predaja tabakových výrobkov osobám mladším ako 18 rokov

Inšpektormi Slovenskej obchodnej inšpekcie (ďalej len „SOI“) bola v **21. týždni 2018** vykonaná kontrolná akcia, ktorej po rokoch nepredchádzala informačná kampaň a bola realizovaná na základe vlastnej iniciatívy SOI, ako aj na základe prijatých spotrebiteľských podnetov. Kontrolná akcia bola zameraná na dodržiavanie:

- § 6 ods. 2 zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane nefajčiarov“), t. j. dodržiavanie zákazu predaja tabakových výrobkov a výrobkov, ktoré sú určené na fajčenie a neobsahujú tabak osobám mladším ako 18 rokov, a
- § 6 ods. 3 zákona o ochrane nefajčiarov t. j. dodržiavanie povinnosti každého, kto predáva tabakové výrobky a výrobky, ktoré sú určené na fajčenie a neobsahujú tabak, odoprieť ich predaj osobe, ktorá je mladšia ako 18 rokov.

Objektmi kontroly boli prevádzkové jednotky (ďalej len „PJ“) obchodných reťazcov a malé PJ (čerpace stanice, novinové stánky, malé predajne potravín, prevádzky verejného stravovania, kaviarne a hostince).

Osoby mladšie ako 18 rokov, ktoré sa kontrol zúčastnili, boli rozdelené do dvoch vekových kategórií, a to do **kategórie maloletých** (11 – 15 rokov) a **kategórie mladistvých** (16 - 17 rokov).

Výsledky kontroly

Kontrola bola vykonaná v celkom **88 PJ**, z toho **14 PJ** obchodných reťazcov a **74** malých PJ.

Z vykonaných **88** kontrolných nákupov (ďalej len „KN“), do ktorých boli osobami mladšími ako 18 rokov požadované tabakové výrobky (ďalej len „TV“), boli tieto odpredané v **29** prípadoch, čo predstavuje **32,95 %**. Z týchto prípadov boli TV osobe mladšej ako 18 rokov odpredané v **5 PJ** obchodných reťazcov a **24** malých PJ.

V prevádzkach verejného stravovania bolo vykonaných **14 KN**, pričom odpredaj bol zistený v **6 PJ**, čo predstavuje 42,86 %.

Z počtu **29** prípadov protizákonne odpredaných TV:

- v **26** prípadoch (90 %) išlo o odpredaj TV maloletému vo vekovej kategórii 11 – 15 rokov.
- v **3** prípadoch (10 %) išlo o odpredaj TV mladistvému vo vekovej kategórii 16 – 17 rokov.

Na vykonaný KN nebol vydaný doklad o kúpe v **7** prípadoch. V rámci vykonaných kontrol bolo prešetrených **6** spotrebiteľských podnetov, pričom v 5 prípadoch sa predmet podania potvrdil.

Najviac porušení zákona o ochrane nefajčiarov bolo zistených v Trnavskom kraji, keď predaj tabakových výrobkov maloletým resp. mladistvým nebol odopretý spolu **vo 8** prípadoch z celkového počtu **10 KN**, čo predstavuje **80 %-né** porušenie zákona.

Najmenej pochybení zistili inšpektori v Bratislavskom kraji, keď počas kontrolnej akcie zaznamenali **1** prípad predaja TV osobám mladším ako 18 rokov. Z celkového počtu **14 KN** to predstavuje **7,14 %** -né porušenie zákona.

Opatrenia:

Vo všetkých kontrolovaných prevádzkových jednotkách boli spísané inšpekčné záznamy. V prípade zistených nedostatkov boli prijaté opatrenia a uložené záväzné pokyny na ich odstránenie.

Preukázaný predaj tabakových výrobkov osobám mladším ako 18 rokov bude predmetom správnych konaní, ktoré budú vedené príslušnými inšpektorátmi SOI proti zodpovedným podnikateľským subjektom. Správne konania budú začaté aj v prípade ďalších zistených porušení (napr. nevydanie dokladu o kúpe).

PRÍKLADY PORUŠENÍ A INÉ ZAUJÍMAVOSTI:

Bratislavský inšpektorát

- čerpacia stanica **Slovnaft**, Bajkalská 23/A, BA bol zistený odpredaj TV, pričom si predávajúci žiadnym spôsobom neoveroval vek kupujúceho. Ide o opakovaný nedostatok, nakoľko aj v roku 2016 bol zistený odpredaj (v tom čase ČS prevádzkovala iná fyzická osoba).

Trnavský inšpektorát

- v prevádzkarni **stánok T press**, Nám. Herdu 1, Trnava, boli maloletej osobe vo veku 14 rokov odpredané cigarety L&M. Predavačka pri predaji cigariet overovala vek figurantky otázkou, či má 18 rokov, na ktorú maloletá odpovedala „nemám“. Potom sa predavačka figurantky dvakrát spýtala, či ju niekto poslal kúpiť cigarety, na čo maloletá vždy odpovedala „nie, neposlal“. Následne jej cigarety odpredala a vydala doklad o kúpe z ERP.

Trenčiansky inšpektorát

- **Lahôdky**, papiernictvo Srdiečko, Školská, Považská Bystrica – odpredaný tabakový výrobok mladistvej, nevydaný doklad z ERP, ako aj potvrdenie spotrebiteľského podania. Na uvedenej prevádzke mali inšpektori SOI problém s dokumentovaním Inšpekčného záznamu (ďalej len „IZ“).
- figurantka zaplatila za kontrolný nákup 5,00 bankovkou a predávajúci jej správne vydal výdavok mincami 1,70 € a podal jej balenie cigariet. Doklad o kúpe však nevydal. Inšpektori žiadali o vrátenie finančnej čiastky 3,30 € a chceli vrátiť tovar bez zmeny kvality späť do predaja, avšak predávajúci odmietol zaplatenú sumu vrátiť. V priebehu kontrolného nákupu maloletá stála pri obslužnom pulte a inšpektori monitorovali prebiehajúci nákup z blízkosti v priestoroch prevádzky. Po vydaní inšpektori pristúpili k predávajúcemu a preukázali sa služobnými preukazmi. Následne došlo ku konfrontácii medzi predávajúcim a inšpektormi, k spochybneniu zistených nedostatkov ako aj k spochybneniu začatia kontroly na prevádzke. Uvedenú skutočnosť inšpektori telefonicky oznámili na inšpektorát SOI TN a po dohode prizvali uvedené skutočnosti potvrdiť mestskou políciou. Po telefonáte predávajúci začal poskytovať súčinnosť – predložil Výpis z Obchodného registra ale zároveň uviedol, že nebude nič podpisovať a následne o 15.30 hod. t. j. na konci prevádzkovej doby inšpektorov požiadal o opustenie prevádzky a následne prevádzku zavrel, a to ešte pred príchodom mestskej polície. Z toho dôvodu bol IZ spísaný na inšpektoráte SOI TN. Nasledujúci deň nás kontaktoval predávajúci a dostavil sa na I SOI k prevzatíu IZ. Počas jeho preberania rozporoval zistenia, časy začatia kontroly, ako aj iné skutočnosti, ktoré bude namietat aj v písomnej forme.

Žilinský inšpektorát

- v prevádzkovej jednotke - **Bar, kaviareň, Nám. Slobody 2296, Kysucké Nové Mesto**, bol maloletej osobe vo veku 15 rokov odpredaný TV. Časníčka, ktorá tabakový výrobok maloleťmu odpredala vo svojej vysvetlivke uviedla: „Bola som presvedčená, že zákazník je plnoletý, pretože mladistvým je vstup zakázaný, čo je uvedené na dverách, a mladistvý tu ani nechodia, pretože je tu **herňa**.“ Počas kontroly sa dostavil na prevádzku aj podnikateľ p. Stanislav Slávik, ktorý vo svojej vysvetlivke uviedol: „Na vstupe do prevádzkarne je na trvale viditeľnom mieste umiestnený oznam, zákaz vstupu osobám mladším ako 18 rokov a z toho dôvodu tu nemala osoba, ktorá zakúpila cigarety čo robiť.“ K uvedenému predaju a vysvetlivke je potrebné uviesť, že v danej prevádzkarni, v ktorej je aj herňa nielenže maloleťtú osobu z týchto priestorov nevykázali, ale ešte ju aj obslúžili a dokonca boli ochotní jej odpredať a aj odpredali tabakové výrobky.
- Na čerpacej stanici **SLOVNAFT 20520**, Kragujevská, Žilina, bol maloletej osobe vo veku 15 rokov, odpredaný TV. Predavačka, ktorá tabakový výrobok maloleťmu odpredala vo vysvetlivke uviedla: „V návale práce som si nevypýtala OP.“
- v oboch prípadoch išlo o prvé porušenie zákona o ochrane nefajčiarov.

Banskobystrický inšpektorát

- pri kontrole v obchodnom reťazci **KAULAND**, Zvolen bol opakovane zistený odpredaj TV maloletej osobe vo veku nedovŕšených 14 rokov a to i napriek tomu, že v roku 2017 už bola tomuto subjektu uložená pokuta vo výške 1 000 EUR,
- okrem Kauflandu, bol odpredaj zistený aj v obchodnom reťazci **CBA** Zvolen,
- častokrát sa predávajúci správali arogantne a agresívne (najmä novinové stánky a hostince), pričom maloleťtú častovali nadávkami.

Košický inšpektorát

- **GECO Tabak tlač**, Šafárikova 114 OD Kaufland, Rožňava - v uvedenej prevádzke zodpovedný pracovník spoločnosti vyjadril pochybnosti súvisiace s vekom maloletej osoby (údajne na základe skúseností s kontrolou SOI) a na základe jeho žiadosti bolo predavačke, ktorá odpredala tabakový výrobok maloleťmu umožnené nahliadnuť do občianskeho preukazu maloletej osoby vo veku 15 rokov,
- **Novinový stánok MILKA**, SAD, Ul. Zeleného stromu, Rožňava - V tejto prevádzke došlo ku kolapsovému stavu podnikateľky, ktorá opakovane nedodržala zákaz predaja tabakových výrobkov osobám mladším ako 18 rokov,
- v prevádzkovej jednotke **TOMI** diskont, Hviezdoslavova 5, Moldava nad Bodvou - prítomná predavačka si vyžiadala od figuranta občiansky preukaz a vypočítavala vek prostredníctvom kalkulačky,
- v niektorých prípadoch karhali pracovníci našich figurantov, napr:
 - v stánku Tabak, Hlavná 7, Košice vyhodil figurantku (14r.) so slovami aby „vypadla“, či nevie čítať, že je zákaz predaja TV osobám mladším ako 18 rokov. Inšpektori v rámci spísania IZ poprosili kontrolovanú osobu o výber vhodnejších spôsobov napomenutia,
- v predajni Potraviny, Jarná 16, Rožňava - predavačka po zistení že figurant nemá 18 r. spovedala maloleťtého, či jeho rodičia vedia kde je a čo robí. A keďže náš figurant nevedel odpovedať, tak sa ho spýtala, či mu má teda ona dať výchovnú lekciu...

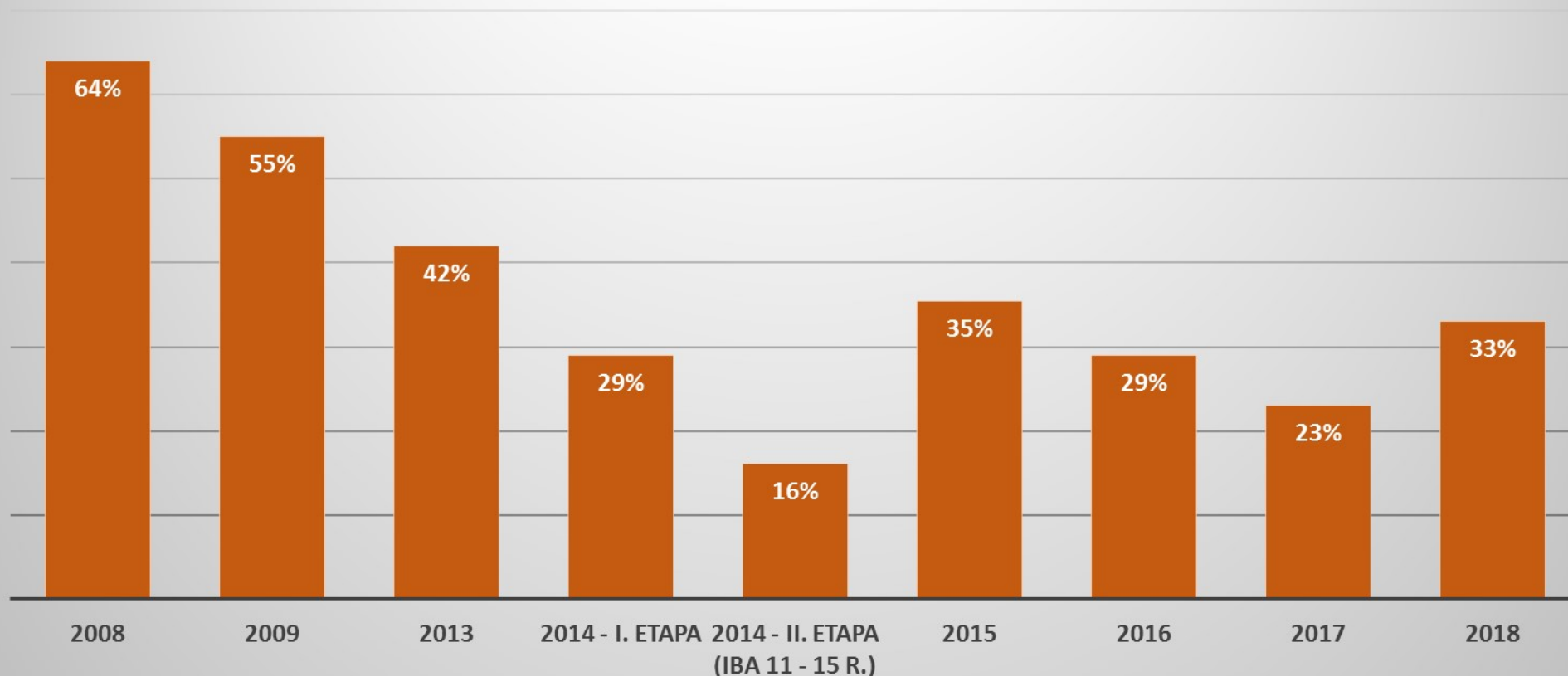
Z Á V E R:

Predaj TV osobám mladším ako 18 rokov oproti roku 2017, kedy SOI zaznamenala 23 %-né porušenie zákona, vzrástol na súčasných **33 %**.

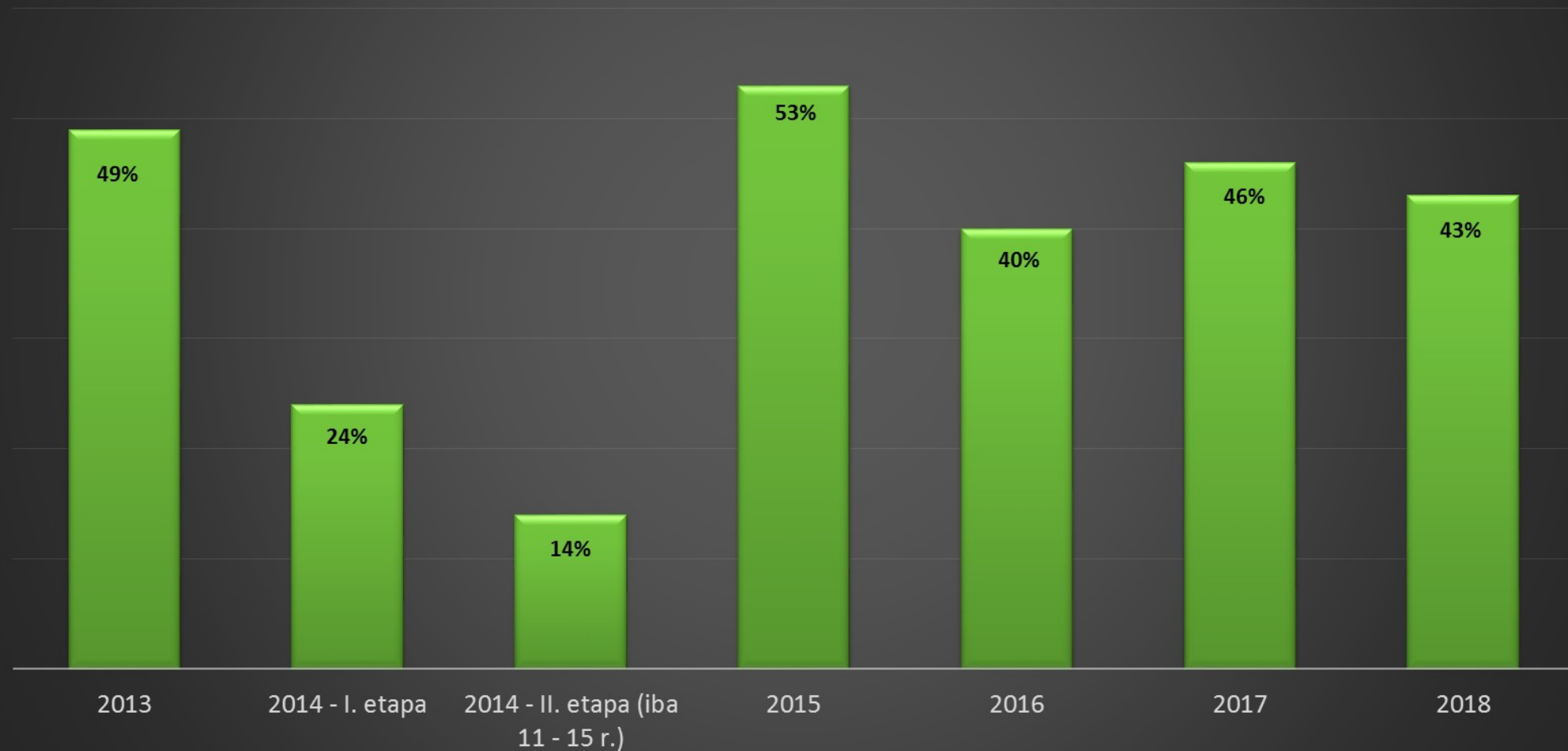
Stále platí, že maloleté (11 – 15 rokov) a mladistvé osoby (16 – 17 rokov) sa dostanú k tabakovým výrobkom relatívne bez problémov, a to nielen v malých prevádzkových jednotkách. Zarážajúce sú výsledky v obchodných reťazcoch. Opakovane bol zistený odpredaj TV i napriek tomu, že subjekt bol u v minulom roku sankcionovaný (Kaufland). Celkom došlo k odpredaju v 5 PJ obchodných reťazcoch.

Z celkového počtu kontrol (14) v prevádzkach verejného stravovania bol zistený odpredaj TV v 43 % prípadoch.

Percentuálne vyjadrenie odpredaja tabakových výrobkov osobám mladším ako 18 rokov za jednotlivé roky

**Percentuálne vyjadrenie odpredaja tabakových výrobkov osobám
mladším ako 18 rokov za jednotlivé roky
v prevádzkach verejného stravovania**

Výsledky kontrol predaja TV osobám mladším ako 18 rokov v prevádzkach verejného stravovania 2013 - 2018

